

Til:

SADM SK Seksjon for studiekvalitet

Dato: 24.06.2021

Saksnr.: 2021/2060 ANNEJE

Unntatt offentlighet: offl § 14

Svar fra Det juridiske fakultet

Vi viser til brev av 3. juni 2021 med oppfølgingsspørsmål i sak om saksbehandling ved fastsetting av pensumlitteratur.

Sivilombudet ønsker kommentar på følgende spørsmål:

Hov viser til at Robberstad og Astrup Hjort opptrer som «tjenestemenn» etter forvaltningsloven § 6 som er med på å «tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse», og at de ikke kan anses som «høringsinstanser» slik universitetet antyder, se side 2 i brevet. Vi ber om universitetets syn på merknaden.

Som nevnt i vårt tidligere svar er det generelle utgangspunktet at forvaltningsrettslige krav til habilitet ikke gjelder høringsinstanser som kommer med innspill. Videre at habilitet vurderes under fakultetets avgjørelsesprosess.

Avgjørelsesprosessen består i at fagansvarlig fremmer et forslag til studieårsansvarlig som er innstillende myndighet. Studiedekanen eller PMR vedtar innstillingen. Samtlige av disse er med å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse.

Fakultetet har ikke sterke syn på om enhver faglig som kommer med innspill må anses å være med å «tilrettelegge grunnlaget» for avgjørelsen kun fordi vedkommende formelt også er tjenestemann. Det alminnelige utgangspunktet ved høring, og at fagpersonen ikke har noen formell rolle på noe trinn i prosessen, kan tale mot. I tillegg har faglig ansatte en særlig uavhengig stilling og akademisk ytringsfrihet. Synspunkter vil derfor uansett komme, og da er det ryddig å ha en samlet høring. Siden synspunktene vil angå rent faglige ting, og bli vurdert på rent faglig grunnlag er det vanskelig å se hvordan det kan oppstå noe «særlig forhold» jf. fvl. § 6. Fakultetet nevner i den forbindelse at faglige uenigheter er meget vanlige og en ordinær del av akademias virksomhet. Det skal derfor en del til før inhabilitet oppstår utenfor situasjoner som nevnt i § 6, første ledd. Men som nevnt vurderer fakultetet dette der det blir tatt opp eller der situasjonen gir grunn til det.

Hov trekker frem som en særlig inhabilitetsinnsigelse at det «i årevis har bestått et både faglig og personlig motsetningsforhold» mellom ham selv og Robberstad, se side 11 i brevet. Vi ber om at universitetet kommenterer påstanden om et motsetningsforhold, samt hvilken betydning det eventuelt har for Robberstads

Eksamensseksjonen

Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no

habilitet. Vi ber i tillegg om at universitetet avklarer med Robberstad hennes syn på påstanden.

Robberstad har blitt forelagt påstanden. Robberstad kjenner seg ikke igjen i at det foreligger et motsetningsforhold. Hov har blitt behandlet profesjonelt og med velvilje.

Fakultetet vil i denne forbindelse bemerke: Jo Hov har vært pensjonert i snart 10 år. Han er ikke til stede ved fakultetet. Noe personlig forhold eksisterer ikke.

Generelt vil også fakultetet peke på at faglig uenighet ligger i kjernen av fakultetets virksomhet. Det er forkjært å konstruere faglig uenighet som et motsetningsforhold.

Vi viser ellers til Hovs egen redegjørelse i brevet av 18 mai 2021. Her viser Hov (side 6) til at:

Tredje utgave ble godkjent av Robberstad og innført som alternativ hovedlitteratur fra og med høsten 2017. Den erstattet da de sivilprosessuelle delene av min bok «Innføring i prosess» som hadde vært pensum frem til da.

Dette viser at Hov har blitt behandlet faglig-profesjonelt hele perioden Robberstad var fagansvarlig (Astrup Hjort har senere tatt over). Boka ble senere tatt av pensum fordi den fremsto som utdatert. Det kom reaksjoner fra en del studenter på bruken av enkelte termer som i dag er gått ut av vanlig bruk. Videre, som Hov selv skriver på sin nettside rettergangisivilesaker.no:

bl.a. fordi grunnlovsendingene av 2014 ikke var behandlet.

Hov imøtegår ikke dette, men skriver videre:

At grunnlovsendingene ikke var nærmere behandlet var en svakhet, men etter min mening ikke så veldig vesentlig, og uten betydning for resten av fremstillingen.

Å overse at Grunnloven er blitt revidert er en vesentlig svakhet i et fag som sivilprosess. Revisjonen har også en side til EMK. Poenget i denne sammenheng er likevel at det utelukkende var en faglig begrunnelse som lå til grunn for at boka ble tatt av pensum. At dette ikke ble oppdaget tidligere kan skyldes Hovs opparbeidede rennomme fra gammelt av.

På rettergangisivilesaker.no viser Hov også til at han ble takket av Robberstad i forordet til så vel tredje som fjerde utgave av hennes egen fremstilling. Han kommenterer dette slik:

Jeg ser ingen annen forklaring enn at Robberstad ønsker å fremstå som den som viderefører mitt arbeide på prosessens område – altså som en slags «arving», en som

overtar stafettspinnen. Jeg har opplevd denne takken som forholdsvis ubehagelig – det er ikke alle en setter pris på å bli omfavnet av.

Dette er konstruert av mange grunner. For det første er Robberstad selv i ferd med å gå av med pensjon. For det andre er det å sette seg selv ganske høyt at andre professorer som har viet et helt liv til faget skulle ønske å overta ens rennomme. For det tredje går ikke en slik betraktning i hop med Hovs oppfatning om at det skulle foreligge et motsetningsforhold. For det fjerde stemmer det ikke med at Robberstad anbefalte Hovs egen fremstilling som pensum i 2017, før de faglige svakhetene ble oppdaget (for eksempel at grunnloven ble glemt jf. foran).

En enklere forklaring er at Robberstad har behandlet Hov kollegialt med vennlighet og respekt.

Vi viser også til den store velvilje og imøtekommenhet som Maria Astrup Hjort har møtt Jo Hov med i forsøket på å oppdatere boken så den holder tritt med retts- og samfunnsutviklingen. I sin kommentar av 18. mai 2021 skriver Hov:

Robberstad har en konkurrerende bok på markedet. Astrup Hjort arbeider med en kortfattet innføring i sivilprosess (hvor hun sannsynligvis er avhengig av Robberstads velvilje for å få den oppført som «Innføringslitteratur»).

Vi vil bemerke: Astrup Hjort er professor. Hun er fagansvarlig og har flere viktige roller ved fakultetet. Robberstad er i ferd med å gå av med pensjon og har ingen roller ved fakultetet. Hovs betraktning er fullstendig konstruert.

Hov anfører at det er gitt et forhåndstilsagn og at det fikk betydning for universitets videre kompetanseutøvelse. Mener universitetet at ansvarlig faglærer Astrup Hjorts uttalelser i vedlagte e-postutveksling med Hov mellom 17. oktober 2018 og 18. januar 2019 har betydning for hvilke saksbehandlingsregler som gjaldt ved den videre behandlingen av saken, og i så fall, på hvilken måte?

Hov har arbeidet ved fakultetet i 40 år. Alle vet at det arbeides konstruktivt for å ha gode læremidler, men at ingen avgjørelse er fattet før den blir fattet. Vedtaksmyndigheten er innstillende organ – studieårsansvarlig – og vedtakende organ studiedekan/PMR.

Videre er det også kjent at selv der det er fattet formelle vedtak kan disse når som helst erstattes av et nytt faglig begrunnet vedtak. Det skjedde for eksempel da man i 2018 ble klar over de store svakhetene til Hovs bok, bla at Grunnlovsrevisjonen var oversett.

Proessen i denne saken er annerledes enn i mange andre, hvor det kommer helt nye bøker. Hovs lærebøker har til sammenlikning vært på pensum i mange år tidligere. Det kan ha gjort at man i utgangspunktet har møtt ham med mindre kritisk sans og større imøtekommenhet enn mange

andre. Videre er Hovs fremstillinger i en grunnleggende forstand gode, problemet er at de ikke lenger holder tritt med retts- og samfunnsutviklingen. Dette er vanskeligere å oppdage enn at en bok aldri – altså ikke en gang i utgangspunktet – har holdt mål.

Hov gikk av med pensjon for 10 år siden. Han deltar ikke i fagmiljøet ved fakultetet. Rettsutviklingen nasjonalt og internasjonalt går raskt på sivilprosessens område. Materialet er stort. Det er en grunn til at man går av med pensjon. Essensen i denne saken er at Hov har blitt møtt med stor velvilje, men at noen til slutt har måttet bære byrden ved å avgjøre at han ikke lenger holder tritt.

Hov gjør flere steder gjeldende at hans innvendinger ikke har blitt realitetsbehandlet av PMR, se blant annet punkt 2.6 i brevet. Vi ber om universitetets syn på anførselen

Saken har blitt meget grundig behandlet i PMR. Alle skriftlige innspill fra Hov er blitt sendt videre til PMRs medlemmer i den form de er mottatt. PMR legger stor vekt på ansvarlig faglærers syn. I tillegg er medlemmene selv faglig kompetente på området. Hovs bok er datert når det gjelder kildemateriale, lovhenvvisninger, rettspraksis og deltakelse i den faglige diskursen som har vært på området de senere årene.

Hov har også fått komme til orde. Han ble kontaktet av studiedekanen på epost 7. september 2020, slik:

Jo Hov,

som du vel er orientert om blir saken behandlet på møtet 15 sept.

Du kan være til stede. Jeg har forstått det slik at du ønsker å si noe, og det er greit. Du står fritt til å si det du ønsker, men kan du ringe meg slik at vi helt kort kan utveksle noen ord om opplegget, så du er kjent med hvordan vi legger opp behandlingen og kommer til orde på riktig sted.

Hov ringte dagen etter, og samtalen fant sted. Formålet var å tilpasse Hovs innlegg til at hans omfattende skriftlige klage alt var oversendt PMRs medlemmer. Videre å unngå personangrep. Samtalen var gemyttelig og konstruktiv og det var enighet om at Hov ikke skulle gå gjennom den skriftlige klagen i møtet, men holde en oppsummerende appell som samlet hovedargumentene og tydelig løftet dem frem i det store materialet. Hov var enig i at det ble satt av 5 minutter til dette, det var ingen diskusjon om det. Samtalen ble avsluttet med en invitt til Hov om å ta opp andre synspunkter eller betraktninger han måtte ha på hjertet, siden han først var på tråden. Han svarte «Nei, hva skulle det være» og samtalen ble avsluttet.

På møtet krevde Hov likevel, på tross av avtalen, å prosedere sin sak i full bredde. Dette var det, igjen på grunn av avtalen, ikke satt av tid til. Hov nektet å respektere dette. Det er ikke korrekt at Hov ble bedt om å forsvinne. Han ble orientert om at det ikke var satt av mer tid til hans muntlige innlegg enn det som var avtalt med ham på telefon, og at han enten måtte respektere avtalen eller

forlate møtet. Hov valgte å respektere avtalen og la frem hovedpunktene i sin sak som avtalt. Som det fremgår av referatet fra PMR var kollegiets oppfatning at det neppe finnes saker som er bedre belyst enn denne.

Til sist ber vi om universitetets syn på hvorvidt likhetsprinsippet og/eller plikten til forsvarlig utredning tilsier at universitetet skulle ha innhentet en tredjeparts vurdering av Hovs bok på liknende måte som det, etter det Hov opplyser, ble gjort ved vurderingen av Woxholths bok og Backers bok i sivilprosess.

Vedtak om litteratur er ikke et enkeltvedtak. Videre må PMR bygge på ansvarlig faglærers vurdering. Det er ikke praktisk mulig å innhente tredjepartsvurderinger i alle avgjørelser om pensum, og det har ingen verdi heller. PMR kan ikke komme i en situasjon hvor organet må velge mellom fagansvarliges vurdering og tredjepartsvurderingen.

PMR er bekledd av fagpersoner. Det vil alltid være noen til stede som kjenner et aktuelt fagområde, ofte mange. Over tid fattes hundrevis av pensumavgjørelser. Det kan i enkelttilfeller forekomme at PMR ikke har tillit til den fagansvarliges konkrete vurdering. Da vil PMR innhente en tredjepartsvurdering og legge den til grunn. Alle saker behandles likt i denne forstand, spørsmålet er om PMR har tillit til den fagansvarliges vurdering eller ei. PMR har behandlet Hovs sak ved tre anledninger og har ved samtlige hatt full tillit til de faglige vurderinger som er gjort.

Med hilsen

Tarjei Bekkedal
Prodekan for studier

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Anne Margit Tvenge
+4722859803, a.m.tvenge@jus.uio.no